

Uppföljning Trafikförsörjningsprogram Jämtlands län 2021-2026

Godkänd av kollektivtrafiknämnden 2024-05-15, § 29

Sammanfattning/bakgrund

I februari 2021 antog regionfullmäktige Trafikförsörjningsprogram Jämtlands län 2021–2026 (RUN/287/2019). Trafikförsörjningsprogrammet visar mål och inriktning för hur kollektivtrafiken länet ska utvecklas på sikt. Programmet innehåller ett antal strategier och prioriterade åtgärder som ska leda i riktning mot målen.

I december 2021 beslutade regionala utvecklingsnämnden en handlingsplan (RUN/520/2021) för att omhänderta ambitionerna i trafikförsörjningsprogrammet. Denna rapport innehåller en uppföljning av de insatser som fastställts i handlingsplanen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING/BAKGRUND	1
1 INLEDNING	5
1.1 Omvärld och bakgrund	5
1.2 Mål och strategier	5
1.3 Översiktlig statusredovisning.....	6
1.4 Läsanvisning	6
2 RESENÄREN I FOKUS.....	7
2.1 Kampanjer och påverkansarbete	7
2.1.1 <i>Genomförda aktiviteter</i>	7
2.1.2 <i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	7
2.2 Produkter, biljetter och försäljning	7
2.2.1 <i>Genomförda aktiviteter</i>	7
2.2.2 <i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	8
3 INTEGRERA KOLLEKTIVTRAFIKEN I SAMHÄLLSPLANERINGEN	8
3.1 Östersundslänken	8
3.1.1 <i>Genomförda aktiviteter</i>	8
3.1.2 <i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	8
3.2 Samverkan	8
3.2.1 <i>Genomförda aktiviteter</i>	9
3.2.2 <i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	9
4 DRA NYTTA AV DIGITALISERINGENS MÖJLIGHETER	9
4.1 Framtidens biljett- och betalsystem.....	9
4.1.1 <i>Genomförda aktiviteter</i>	9
4.1.2 <i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	9
5 UTVECKLA UTBUDET I DE STARKA REGIONALA STRÅKEN	10

5.1	Linje och utbudsanalys	10
5.1.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	10
5.2	Översyn av stomstråken och utvecklande bytesnoder	10
5.2.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	10
5.2.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	10
5.3	Mittstråket	10
5.3.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	10
5.3.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	11
5.4	Tågstrategi Norrtåg	11
5.4.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	11
5.4.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	11
6	UTVECKLING AV STADSTRAFIKEN I ÖSTERSUND	11
6.1	Stadstrafik Östersund	11
6.1.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	11
6.1.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	12
7	UTVECKLA RESMÖJLIGHETER UTANFÖR STOMSTRÅKEN OCH VÅGA TESTA INNOVATIVA LÖSNINGAR	12
7.1	Delad mobilitet för landsbygd	12
7.1.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	12
7.1.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	12
8	ÖKA TILLGÄNGLIGHETEN TILL OCH INOM KOLLEKTIVTRAFIKEN	13
8.1	Strategiskt arbete kring tillgänglig kollektivtrafik	13
8.1.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	13
8.1.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	13
8.2	Anpassning av hållplatser och bytespunkter	13
8.2.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	13
8.2.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	13
9	VÄLJ RÄTT DRIVMEDEL	14

9.1	Successivt införande av emissionsfri busstrafik	14
9.1.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	14
9.1.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	14
9.2	Strategiskt val kring drivmedel	14
9.2.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	14
9.2.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	14
10	FOKUS PÅ KOMMANDE TRAFIKUPPHANDLINGAR – KRAVSTÄLLNING OCH UPPFÖLJNING	15
10.1	Analys inför trafikupphandlingar och genomförande	15
10.1.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	15
10.1.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	15
10.2	Utvecklad avtalsuppföljning	15
10.2.1	<i>Genomförda aktiviteter</i>	15
10.2.2	<i>Pågående och kommande aktiviteter</i>	16

1 Inledning

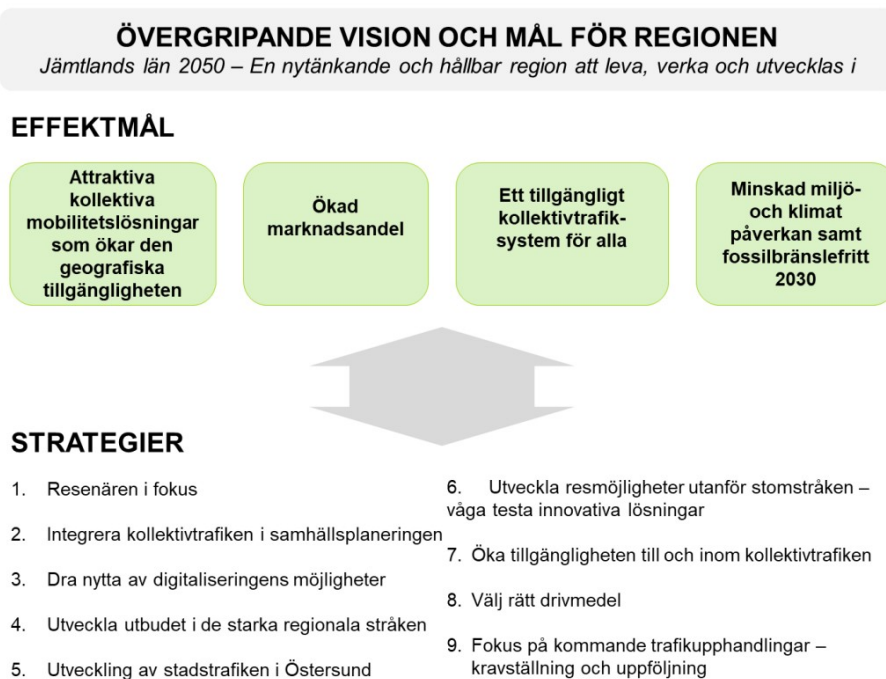
1.1 Omvärld och bakgrund

Under 2023 återgick samhället till ett nytt normalläge, jämfört med pandemiåren 2020–2022. Det nya normala var inte detsamma som innan pandemin. Många nya vanor och mönster som etablerades under pandemin bestod, exempelvis arbete på distans. Det påverkar fortfarande det kollektiva resandet om än i sjunkande grad. Konflikten mellan Ryssland och Ukraina fortsätter, vilken initialt påverkade energipriserna kraftigt. Kriget var en bidragande orsak till att Sverige gick med i NATO. Hur tillgången och priset på energi kommer att utvecklas är svårt att förutse, liksom vilken påverkan NATO-medlemskapet kommer att ha på regionen i form av sysselsättning, infrastruktur och kollektivtrafik.

Resandet och intäkterna har fortsatt i en positiv riktning. Priset på drivmedel sjönk under året. Styrräntan har legat kvar på en relativt hög nivå för att dämpa inflationstakten. Inflation och räntor påverkar de ekonomiska förutsättningarna för kollektivtrafiken. Det påverkar också medborgarnas ekonomiska förutsättningar, där kollektivtrafiken kan vara ett möjligt, ekonomiskt alternativ till exempelvis bilen. De ekonomiska utmaningarna för Region Jämtland Härjedalen, liksom för nästan alla Sveriges regioner och kommuner, är väldigt stora.

1.2 Mål och strategier

I trafikförsörjningsprogrammet beskrivs följande mål och strategier för kollektivtrafiken i länet.

1.3 Översiktlig statusredovisning

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Status
Strategier & prioriterade åtgärder i TFP							
1. Resenärens i fokus							
Kampanjer och påverkansarbete							Pågår
Produkter, priser och försäljningskanaler							Pågår
2. Integrera kollektivtrafiken i samhällsplaneringen							
Östersundslänken							Pågår
Samverkan med kommunerna							Pågår
3. Digitaliseringens möjligheter							
Framtidens biljett och betalsystem							Pågår
4. Utveckla utbudet i starka stråken							
Linje- och utbudsanalys							Klar
Översyn stomstråk och utvecklade bytesnoder							Pågår
Mittstråket							Pågår
Tågstrategi Norrtåg							Klar
5. Utveckling av stadstrafik Östersund							
Utredning/analys inför upphandling							Klar
Planering inför trafikstart							Pågår, med fördröjning
Etablering							
6. Resmöjligheter utanför stomstråken - innovativa lösningar							
Delad mobilitet för landsbygd (Vinnova)							Klar
7. Öka tillgänglighet							
Åtgärdsplan för tillgänglighetsanpassning							
Anpassning av app, hemsida							Klar
Kravställning inför trafikupphandling							Klar
							Klar vers1, men behövs mer
Inventering hållplatser							Pågår i Stadstrafiken
Anpassning av prioriterade hållplatser							
8. Drivmedel							
Införande av ytterligare elbussar i stadstrafik							Klar
Analys och krav inför upphandlingar							Klar
Projekt med Östersund kring drivmedel/biogas							Kommer inte att levereras
9. Trafikupphandlingar							
Analys inför trafikupphandlingar och genomförande							
Stadstrafik Östersund							Klar
Åre							Klar
Ragunda							Klar
Linje 40							Klar
Särskild kollektivtrafik							Pågår
Norrtåg							Pågår
Utvecklad avtalsuppföljning							Pågår

1.4 Läsanvisning

Varje huvudkapitel avser en strategi enligt trafikförsörjningsprogrammet. Varje underkapitel (X.X) avser en "Insats" enligt handlingsplanen. Den kursiverade texten är

”Vad” enligt handlingsplanen. Nästa rubriknivå (X.X.X) beskriver genomförda aktiviteter och pågående/kommande aktiviteter i punktform.

2 Resenären i fokus

2.1 Kampanjer och påverkansarbete

En prioriterad insats är att välkomna resenärerna tillbaka till kollektivtrafiken efter pandemin. Fokus ligger på tidigare kunder och att skapa en överflyttning från bil till hållbart resande (gång, cykel och kollektivtrafik). Arbete med Mobility management som handlar om att främja hållbara transporter genom att förändra resenärers attityder och beteenden, till exempel genom deltagande i projekt som ”Testresenär i Jämtlands län”.

2.1.1 Genomförda aktiviteter

- Större kampanj i sociala media och tv ”Vilken är din bussdag?”. Kampanjen har följts upp på samma tema för sommaren och vintern 2023.
- Kampanj med särskilt fokus på ny resenärsapp.
- Gamla och nya resenärer har på olika sätt hälsat välkomna tillbaka efter pandemin.
- Riktad kampanj har genomförts till seniorer.
- Riktad kampanj har genomförts till de som bor i några av de stråken där vi lättast kan kommunicera prisvärt utbud.
- Deltagit i en testresenärskampanj i Östersunds kommun.

2.1.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Under 2024 kommer kampanjer och informationsaktiviteter i första hand att fokusera på det nya stadslinjenätet i Östersund, ny trafik i Åre och kommande förändringar av priser och biljetter.

2.2 Produkter, biljetter och försäljning

Ett strategiskt arbete med översyn och utveckling av kollektivtrafikens produkter, biljettutbud, prissättning och försäljning.

2.2.1 Genomförda aktiviteter

- En utredning med förslag till justering av priser, zoner och produkter har genomförts och beslut har fattats av regionfullmäktige (RS/677/2023).
- Beslut är fattat om nya priser och produkter i Stadstrafiken inför produktionsavtal.
- För stadstrafiken är fler biljettyper lanserade i appen, liknande förbereds för regionbusstrafiken.
- Läsare för mobilbiljetter är installerade i samtliga bussar.

- Utredning av Ungdomskorten är genomförd och redovisad.
- Biljettkontroller genomfördes under februari med personal från Securitas.
- Harmoniserat priset mellan stadstrafik och regiontrafik.
- Ny princip för färdtjänsttaxa är beslutad av regionfullmäktige (RS/159/2023).

2.2.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Genomföra förändringar av nya biljetter och priser (zonstruktur, biljettutbud och kundkategorier).
- Utveckling av biljett- och betalsystem enligt Nationell standard, BoB, pågår tillsammans med Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten, Luleå lokaltrafik och Skellefteåbuss.

3 Integrera kollektivtrafiken i samhällsplaneringen

3.1 Östersundslänken

Genomförandeinriktad planering för utveckling av Östersundslänken för att svara upp mot den stadsutveckling som sker i Östersund. Handlar om att skapa lösningar som svarar upp mot resenärsbehoven och ger en effektiv trafikering, även fokus kring utformning, tillgänglighet och trygghet.

Projektet har blivit försenat då kommunen fått avslag på detaljplaner för både GIII-torg och för det tilltänkta hållplatsområdet mellan Thoméegränd och Tullgatan. Nya lösningar tas nu fram för området mellan Hamngatan och Thoméegränd.

Kommunen har beviljats statliga medel från Trafikverket, så kallat stadsmiljöavtal, för medfinansiering av projektet.

3.1.1 Genomförda aktiviteter

- Förslag till lösningar framtagna för samtliga hållplatser längs Östersundslänken.
- Medverkan i kommunens beviljade ansökan om statlig medfinansiering.

3.1.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Fortsatt arbete med lösningar för samtliga hållplatser samt väntsal.
- Praktisk trafikplanering för nytt trafikupplägg efter och under ombyggnaden.
- Hållplats Jamtli byggs om Q2-Q3 2024.
- Hållplats Kyrkparken byggs om Q2-Q4 2024.
- Hållplats Sjukhuset byggs om 2025.

- Fortsatt utredning om hållplatser vid Centrum och Östersunds järnvägsstation.

3.2 Samverkan

Löpande samverkan med kommuner och andra aktörer i trafik- och samhällsplaneringen, i syfte att fånga upp behov och ge kollektivtrafiken bra förutsättningar. Samverkansmöten genomförs kontinuerligt med alla kommuner. Där diskuteras planarbeten, byggstarter, förändringar i skolstruktur, företagsetableringar samt behov av förändringar i kollektivtrafiken. Behoven sammanställs inför kommande trafikplaner, eventuellt direkta åtgärder eller behov av kommande fördjupade "workshops" med mera. Särskilda samverkansforum finns för skolskjuts och färdtjänst i samband med varje trafikplikt.

3.2.1 Genomförda aktiviteter

- Dialogmöten genomförda med samtliga kommuner.
- Träffar med arbetsgivare, exempelvis Synsam, Woolpower, Frösö Park.
- Deltagit vid möten med pensionärsföreningar och stadsmiljöföreningen.
- Samrådsmöten för särskild kollektivtrafik har genomförts.
- Framtagande och beslut om årlig trafikplan.

3.2.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Uppföljningsmöte med alla kommuner under vecka 37.

4 Dra nytta av digitaliseringens möjligheter

4.1 Framtidens biljett- och betalssystem

Utveckling av biljett- och betalssystem i samverkan med Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten, enligt samverkansavtal mellan parterna (RUN/85/2021). Projektet omfattar uppgradering av befintliga biljett- och betalssystemet, ny resenärsapp, tillgänglighetsanpassning med mera. Projektet ger förutsättningar för ökad tillgänglighet, intäktssäkring och ett starkare varumärke.

Projektet är mycket stort och sträcker sig över lång tid. Nedan redovisas endast några få aktiviteter.

4.1.1 Genomförda aktiviteter

- Upphandling och lansering av resenärsapp.
- Upphandling och utveckling av skol- och förtagsportal.
- Upphandling av ny kommunikationslösning för alla bussar.

- Bytt handläggarssystem för färdtjänstillstånd.

4.1.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Införande av Mina sidor, skolportal och företagsportal.
- Installation av kommunikationslösning.
- Utbyte av alla kortämnen.
- Införande av ny förarapp (utbildning, installationer och tester).
- Byte av bankkortsterminaler i alla bussar (EMV).
- Ersätta Norrlandstaxan med BoB-lösning.
- Upphandling av planeringssystem för allmän kollektivtrafik.
- Utveckla datalager för enklare och bättre analyser.

5 Utveckla utbudet i de starka regionala stråken

5.1 Linje och utbudsanalys

Linje- och utbudsanalys av kollektivtrafiken i länet som en bilaga till trafikförsörjningsprogrammet. Omfattar utvecklade planeringsprinciper och målbild kring utbudsnivåer. Bilagan uppdateras vid behov.

5.1.1 Genomförda aktiviteter

- Linje- och utbudsanalys framtagen.

5.2 Översyn av stomstråken och utvecklande bytesnoder

Utveckling av kollektivtrafiken i Mittstråket, och förbättrad infrastruktur, bland annat med förstärkt koppling till Trondheim. Sker bland annat genom deltagande i Partnerskap Mittstråket. Inriktningsbeslut finns även om att skapa en tredje tur med Norrtåg till Storlien/Trondheim (RUN/774/2020).

5.2.1 Genomförda aktiviteter

- Förstärkning av trafikutbudet Östersund – Hammerdal – Strömsund är verkställt i T23.
- Förstärkning av trafikutbudet Östersund – Ragunda i T24.
- Anslutningarna till tåg har setts över och justerats där så varit möjligt.

5.2.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Trafikutbudet i Åres starka stråk (linje 157) har utvecklats inför upphandlingen.
- Skidbussar i Åre integreras i den allmänna kollektivtrafiken.

5.3 Mittstråket

Utveckling av kollektivtrafiken i Mittstråket, och förbättrad infrastruktur, bland annat med förstärkt koppling till Trondheim. Sker bland annat genom deltagande i Partnerskap Mittstråket. Inriktningsbeslut finns även om att skapa en tredje tur med Norrtåg till Storlien/Trondheim (RUN/774/2020).

5.3.1 Genomförda aktiviteter

- Nälakens station trafikeras från och med T23.
- Möten med SJ, Trafikverket, Jernbanedirektoratet, STF med flera genomfört.
- Påverkansarbete mot departement och Trafikverket angående finansiering av trafik.
- SJ deltagit vid nämnden för att presentera lösningar av trafik till Trondheim.

5.3.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Elektrifiering av Meråkerbanan till Trondheim, klartill T24.
- Trafik till Trondheim utan byte i Storlien från och med T24.

5.4 Tågstrategi Norrtåg

Tågstrategi för Norrtågssystemet. Under 2021 har ett arbete inletts med en långsiktig tågstrategi för hela Norrtågssystemet, dels som ett underlag inför kommande upphandling av trafiken, dels för att gemensamt skapa en långsiktig vision om inriktning för den framtida trafiken och en långsiktig fordonsstrategi. För Jämtlands län ingår att studera trafiken på Mittbanan men också att belysa kopplingen mot Norge i samband med elektrifieringen av Meråkerbanan, koppling Östersund – Gävle, Östersund – Bräcke – Umeå samt persontrafik på Inlandsbanan.

5.4.1 Genomförda aktiviteter

- Möten genomförda med Norrtåg, SJ och Trafikverket.
- Besvarat remiss från Norrtåg under hösten 2023.
- Deltagit i Workshop om persontrafik på Inlandsbanan.

5.4.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Fastställande av Norrtågsstrategin i regionfullmäktige, april 2024.

6 Utveckling av stadstrafiken i Östersund

6.1 Stadstrafik Östersund

Inför upphandling, med planerad trafikstart juni 2023, har ett utredningsarbete kring linjenät och utbud genomförts. Inför trafikstart krävs fortsatt analys av trafiken men också en mer genomförandeinriktad planering. I samband med trafikstart finns också en fas där den nya trafiken etableras.

6.1.1 Genomförda aktiviteter

- Genomfört upphandling och tecknat avtal efter överprövning.
- Påbörjat detaljplanerat trafikupplägget i det nya linjenätet tillsammans med leverantören.
- Specificerat nya bussar i samarbete med leverantören.
- Linjenätet och trafikutbudet är fastlagt inför trafikstart
- Flyttat linje 15 till linje 815 – Industriturer till Lugnviks industriområde.
- Trafiklösningar till Verksmon, Försö park och Åre/Östersund Airport.

6.1.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Trafikstart sker i juni 2024.
- Fortsätta finjusteringar av linjenät och trafikutbud efter trafikstart.
- Genomföra informations- och marknadskampanjer inför trafikstart.
- Leveranskontroll av fordon.

7 Utveckla resmöjligheter utanför stomstråken och våga testa innovativa lösningar

7.1 Delad mobilitet för landsbygd

Region Jämtland Härjedalen deltar i Vinnoprojektet "Delad mobilitet för landsbygden - hur mobiliserar vi för levande samhällen i hela Sverige?" (RUN/526/2021 och (KTN/28/2023). Projektet kommer att demonstrera ett antal delade mobilitetslösningar där kollektivtrafiken är en del.

7.1.1 Genomförda aktiviteter

- Anropsstyrd kollektivtrafik har tillgängliggjorts i reseplanerare.

- Vinnovaprojekt - Delad mobilitet för landsbygd. Region Jämtland Härjedalen deltar tillsammans med Härjedalen, Berg och Östersunds kommuner, kommersiella aktörer och utvecklare av resebokningsapp. Två skolturer morgon och kväll har öppnats för bokning av lediga platser i norra Lit. Länstrafikens anropsstyrda trafik och närtrafik visas i appen Freelway, för att synliggöra den som resealternativ i skiddestinationerna i Berg och Härjedalen.
- Region Jämtland Härjedalen deltog i Åre kommuns ansökan om likartat projekt (ovan) för delad mobilitet till Energimyndigheten. Den projektansökan beviljades inte. Åre planerar nytt försök med projektansökan till Vinnova.
- Region Jämtland Härjedalen deltog i en projektansökningar tillsammans med Östersunds kommuns avseende hållbara transportbeteende förändringar, där bland annat kommunala bilpooler tillsammans med vanlig kollektivtrafik spelar en viktig roll. Ansökan beviljades inte. En ny ansökan initierades av Östersunds kommun, men krävde medfinansiering av näringslivet och har pausats.

7.1.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Närtrafik Översyn av utbud och prissättning samt tillgängliggjord i reseplanerare.

8 Öka tillgängligheten till och inom kollektivtrafiken

8.1 Strategiskt arbete kring tillgänglig kollektivtrafik

Tillgänglighetsfrågorna skär genom många delar av verksamheten. En åtgärdsplan för tillgänglighetsanpassning inom kollektivtrafiken ska tas fram (fordon, infrastruktur och information etcetera). Inom separata projekt som exempelvis nytt biljett- och betalsystem, Östersundslänken och trafikupphandlingar krävs överväganden kring tillgänglighetskraven. Under 2023 planeras en inventering av status på hållplatser.

8.1.1 Genomförda aktiviteter

- Upphandling och lansering av resenärsapp med tillgänglighetskrav enligt WCAG.
- Upphandling av ny tillgänglighetsanpassad hemsida (WCAG).
- Tillgänglighetskrav avseende fordon och informationssystem i stadstrafiken i Östersund.

8.1.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Lansering av ny tillgänglighetsanpassad hemsida (WCAG).
- Förarcertifiering av bussförare i nya trafikavtal.

8.2 Anpassning av hållplatser och bytespunkter

Tillgänglighetsanpassning av prioriterade hållplatser och bytespunkter. Ansvaret ligger på väghållaren men arbetet sker i dialog med Region Jämtland Härjedalen.

8.2.1 Genomförda aktiviteter

- En första grovprioriterad lista med hållplatser inlämnad till Trafikverket, som dock saknar pengar.

8.2.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Det som pågår är främst kopplat till Östersundslänken, samt ett upptag för nytt linjenät i Östersund - i samarbete med Östersunds kommun.
- En mindre uppdatering av alla hållplatser i Östersunds stad genomförs.

9 Välj rätt drivmedel

9.1 Successivt införande av emissionsfri busstrafik

Under 2021 och 2022 tas ytterligare steg i elektrifiering av Östersunds stadstrafik, där totalt 10 nya elbussar kommer att införas till 2022 (RUN/112/2020). Från juni 2023 är kravställningen 100% eldriven busstrafik i stadstrafiken (RUN/585/2020).

9.1.1 Genomförda aktiviteter

- Infört 10 elbussar i stadstrafiken.
- Upphandlat stadstrafiken med 100 % emissionsfri trafik.
- Upphandlat Åre med delvis emissionsfri trafik.

9.1.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Start av den emissionsfria trafiken i Östersund och Åre. Förseningar av fordonsleveranser drabbar hela världen, så viss försening kan komma att ske.

9.2 Strategiskt val kring drivmedel

Drivmedelsfrågan är komplex och hanteras löpande i verksamheten. Omvärldsbevakning sker bland annat genom Svensk kollektivtrafiks Miljönätverk. Strategiska vägval kommer exempelvis att behöva ske i samband med kommande trafikupphandlingar. Tillsammans med Östersunds kommun ska också ett arbete göras för att analysera vilka möjligheter som

den planerade biogasanläggningen i Gräfsåsen kan ge, och eventuell användning av biogas i busstrafiken.

Under 2023 har biogasens undantag från beskattning tagits bort, vilket ökar priset för biogas som därmed blir mindre attraktiv. Priset för alla typer av drivmedel har på grund av olika omvärldsfaktorer varierat mycket kraftigt och gör de strategiska valen inför framtiden ännu svårare. Vid årsskiftet 2023/2024 minskade reduktionsplikten, vilket innebar lägre priser på såväl fossil- som biodiesel.

9.2.1 Genomförda aktiviteter

- Upphandling av emissionsfri och fossilfri trafik i Åre.
- Upphandling av fossilfri trafik i Ragunda och linje 40.

9.2.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Uppstart av nya trafikavtal i Åre och Ragunda.
- Upphandling av Särskild kollektivtrafik i 6 kommuner.

10 Fokus på kommande trafikupphandlingar – kravställning och uppföljning

10.1 Analys inför trafikupphandlingar och genomförande

Regionala utvecklingsnämnden har fattat beslut om allmän trafikplikt för stadstrafiken i Östersund samt Åre och Ragunda (RUN/264/2021). För stadstrafiken i Östersund, trafikstart juni 2023, har ett förberedande analys- och utredningsarbete av den framtida trafiken genomförts. Frågor kring trafiken ska även utredas för Åre och Ragunda, som har planerade trafikstarter december 2023 respektive december 2024.

För Norrtågstrafiken, trafikstart december 2025, drivs processen av Norrtåg AB i dialog med ägarna. Även linje 40 och trafikavtal för särskild kollektivtrafik ska upphandlas under perioden.

10.1.1 Genomförda aktiviteter

- Samråd inför upphandlingar med trafikföretag.
- Analys av fordonsmarknaden för att ställa rätt och relevanta krav inför trafikupphandlingar avseende bland annat fordonstyper, storlekar, bagage och drivmedel.

- Samråd med trafikföretag och kommuner inför upphandling av särskild kollektivtrafik 2025.
- Fortsatta analyser av fordons- och miljökrav inför upphandling av särskild kollektivtrafik 2025.

10.1.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Upphandling av särskild kollektivtrafik för 6 kommuner, SÄK 2025.
- Upphandling av särskild kollektivtrafik för 2 kommuner, Krokoms och Strömsunds kommuner.

10.2 Utvecklad avtalsuppföljning

Inom såväl befintliga som kommande trafikavtal är en systematisk avtalsuppföljning central för att säkerställa en leverans i enlighet med ställda krav. Ett särskilt fokus läggs på utveckling av verksamhetens arbetssätt.

10.2.1 Genomförda aktiviteter

- Upphandlingar av stadstrafik Östersund och Åre genomförda, med krav ställda på uppföljning och kontroller samt ISO 9001 (Kvalitet), 14001 (Miljö) och 39001 (Trafiksäkerhet på väg).
- Genomgång av befintliga trafikavtal för att kontrollera kravefterlevnaden.
- Uppföljning av fordon och bränslen i systemet FRIDA.
- Upphandling av särskild kollektivtrafik i Krokoms och Strömsunds kommuner avslutad.
- Trafikstart av särskild kollektivtrafik i Berg och Härjedalen startat.
- Samkörning av data för uppföljning av utförandekvalitet.
- Infört ny mötesstruktur för stadstrafiken i Östersund.

10.2.2 Pågående och kommande aktiviteter

- Rutiner för uppföljning av kommande avtal.
- Uppstart av trafikavtalen.
- Start av upphandling och samråd inför upphandling av särskild kollektivtrafik med start 2025.